

КОМИСИЈА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО

РАЗГЛЕДУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАИТЕ ПОДНЕСЕНИ ОД ДРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ СПОРЕД ЧЛЕН 8 ОД ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО ЗА ВКЛУЧЕНОСТА НА ДЕЦАТА ВО ВООРУЖЕН КОНФЛИКТ

Завршни забелешки: Поранешна Југословенска Република Македонија

1. Комитетот го разгледа првиот извештај на поранешна Југословенска Република Македонија (CRC/C/OPAC/MKD/1) на 1512-та средба, која се одржа на 28 мај 2010 (CRC/C/SR.1512) и ги усвои следниве завршни забелешки на својата 1541-ва средба, која се одржа на 11 јуни:

Вовед

2. Комитетот го поздравува поднесувањето на првиот извештај од страна на државата членка во рамките на Факултативниот протокол и писмените одговори на дадената листа на прашања. Комитетот го цени дијалогот кој се одржа со високата делегација од повеќе сектори на државата членка, која ја предводеше министерот за труд и социјална политика.

3. Комитетот ја потсеќа државата членка дека овие завршни забелешки треба да се читаат заедно со завршните забелешки кои беа усвоени во врска со вториот периодичен извештај на државата членка согласно на Конвенцијата на правата на детето и првиот извештај за Факултативниот протокол за продажба на деца, детска проституција и детска порнографија усвоен на 11 јуни 2010, кои се соодветно содржани во CRC/C/MKD/CO/2 и CRC/C/OPSC/MKD/CO/1.

Позитивни аспекти

4. Комитетот поволно ја оценува изјавата дадена во времето на ратификувањето од страна на државата членка дека според националното законодавство не постојат можности, ниту на задолжителна или доброволна основа, да се рерутира било кое лице кое нема наполнето 18 години за воена служба, и дека со Член 62 од Законот за одбрана се пропишува дека лицата кои се регрутирани за отслужување на воен рок се упатуваат во воена служба само откако ќе наполнат 19 години.

5. Комитетот го поздравува ратификувањето или пристапувањето на државата членка кон следниве меѓународни механизми:

(а) Протокол за спречување на незаконско производство и трговија со огнено оружје, делови или компоненти на тоа оружје и муниција, со што се дополнува Конвенцијата на Обединетите Нации за борба против транснационалниот организиран криминал од 14 септември 2007;

(б) Конвенцијата Бр. 182 на МОТ во врска со Забраната и моменталното дејствување за елиминација на најлошите форми на детски труд од 30 мај 2002;
и

(в) Римскиот статут на меѓународниот кривичен суд од 6 март 2002.

I. Општи мерки за имплементација

Дисеминација и обука

6. Забележувајќи дека кампањите главно се спроведуваат од страна на НВОи, Комитетот искажува загриженост дека државата членка не вложува доволно напори за дисеминација на Факултативниот протокол помеѓу релевантните групи на професии. Покрај тоа, Комитетот искажува загриженост дека државата членка не организира обуки кои конкретно се однесуваат на одредбите од Факултативниот протокол.

7. Во врска со член 6, став 2, од Факултативниот протокол, Комитетот дава препорака за државата членка да се осигура дека се врши опсежна дисеминација на принципите и одредбите на Факултативниот протокол во пошироката јавност и помеѓу децата. Комитетот исто така дава препорака дека треба да се понуди соодветна обука за човековите права, особено за одредбите на Факултативниот протокол, на сите релевантни групи на професии, особено на вооружените сили и припадниците на меѓународните мировни мисии, службениците кои го спроведуваат законот и службениците за миграции, и социјалните работници.

II. Превенција

Мировна едукација

8. Комитетот искажува загриженост дека не постојат програми во кои на систематски начин се вклучува мировна едукација во наставните планови на училиштата. Во поглед на општата забелешка Бр. 1 (2001) во врска со целите на образованието, Комитетот дава препорака на државата членка да вложи напори за вклучување на мировната едукација во училишните наставни планови, со посебно упатување на кривичните дела опфатени со Факултативниот протокол.

III. Забрана и сродни прашања

Кривични закони и регулатива кои се на сила

9. Комитетот забележува дека се позитивни заложбите на државата членка околу интегрирањето на Факултативниот протокол во релевантното законодавство. Забележувајќи дека воените и паравоените групации кои не се дел од вооружените сили се забранети со Член 20 (4) од Уставот, Комитетот со жалење констатира дека регрутирањето или користењето во воена состојба на лица помлади од 18 години од страна на вооружените групации освен вооружените сили не е конкретно забрането или криминализирано.

10. Во врска со Член 4, Комитетот дава препорака според која државата членка треба да го менува законодавството за да се обезбеди сигурност дека регрутирањето и употребата во воена состојба на лица кои се помлади од 18 години од страна на вооружените групации освен вооружените сили е конкретно забрането и се криминализира.

Јурисдикција и екстрадиција

11. Комитетот ја забележа информацијата за можноста да се воспостави екстратериторијална јурисдикција во случаите на присилно регрутирање и вклученост во воена состојба на лице кое е под 18 годишна возраст, доколку тоа е направено од страна на или против некој од своите државјани. Меѓутоа, искажува загриженост дека казнените законите не дозволуваат екстратериторијална екстрадиција за сите случаи кои се наведени под член 4 (2) од Факултативниот протокол. Исто така, Комитетот е загрижен дека екстратериторијалната јурисдикција подлежи на критериумот на двоен криминалитет и дека екстрадицијата подлежи на постоење на билатерален договор.

12. Комитетот дава препорака на државата членка да преземе чекори со кои ќе се осигура дека домашното законодавство дозволува да се воспостави и спроведува екстратериторијална јурисдикција за воени злodela во врска со регрутирање и повикување во војска на деца во воена состојба, исто така земајќи ги во предвид релевантните меѓународни меѓународни инструменти на кои државата е членка, вклучително и Римскиот статус на меѓународниот кривичен суд, и исто така препорачува воспоставување на екстратериторијална јурисдикција за кривични дела согласно на Факултативниот протокол без критериум за двоен криминалитет. Комитетот исто така дава препорака дека државата членка треба да го разгледа Факултативниот протокол да биде законска основа за екстрадиција без условот за постоење на билатерални договори.

IV. Заштита, закрепнување и реинтеграција

13. Комитетот поволно ја оценува тековната соработка со УНХЦР и измените и дополненијата на Законот за азил и привремена заштита, во кој се одразуваат најдобрите интереси на детето како примарен аспект и форми на обвиненија кои се по мерка на детето и полот, како фактор при разгледувањето на пријавите за азил; и воведувањето на обврска да се постави приоритет за влегување во трага на членовите на семејството. Меѓутоа, Комитетот е загрижен дека и покрај тоа што не е идентификувано ниту едно дете војник, постојат неколку деца бегалци и деца кои бараат азил кои доаѓаат од земји каде што

децата се вклучени во вооружен конфликт. Исто така, Комитетот е загрижен во врска со отсуството на информации за механизми за идентификување на децата кои биле вклучени во вооружен конфликт, како и последователно дејствување за деца кои се непридружени и деца кои се разделени откако ќе ги напуштат приемните центри.

14. Комитетот дава препорака на државата членка да продолжи да соработува со партнерите, вклучително со УНХЦР, и да ги спроведува одредбите од Законот за азил и привремена заштита во однос на разгледувањето на пријавите за азил и наоѓање на семејствата. Покрај тоа, Комитетот дава препорака дека државата членка треба да воспостави механизми со кои ќе се идентификуваат децата кои биле вклучени во вооружен конфликт за да се обезбеди адекватна заштита, закрепнување и реинтеграција и воспоставување на механизам за последователни активности за деца кои се без придружба и се разделени откако ќе го напуштат приемниот центар.

15. Иако ги поздравува одредбите во Законот за детска заштита, според измените и дополненијата од 2009, со кој децата во вооружените конфликти имаат право на закрепнување, рехабилитација и реинтеграција, Комитетот е сепак загрижен дека релевантните власти може не располагаат со капацитет и обученост за обезбедување на посебна грижа и помош за закрепнување и реинтеграција на идентификуваните деца жртви.

16. Во врска со Член 6 (3) од Факултативниот протокол, Комитетот дава препорака дека државата членка треба да развива протоколи и специјализирани услуги со кои децата жртви ќе добиваат соодветна помош за нивното физичко и психолошко закрепнување и социјална реинтеграција.

V. Меѓународна помош и соработка

Меѓународна помош и соработка

17. Комитетот поволно ја оценува соработката на државата членка со Меѓународниот кривичен трибунал за поранешна Југославија и придонесот на државата членка за меѓународните мировни заложби. Комитетот ја охрабрува државата членка да ги поддржи мултилатералните и билатералните активности во врска со правата на детето вклучено во вооружен конфликт, особено преку промовирање на превентивни мерки како и физичко и психолошко закрепнување и социјална реинтеграција на децата жртви на дела кои се спротивни на Факултативниот протокол.

Извоз на оружје

18. Комитетот со жалење констатира дека има отсуство на информации во националното законодавство со кои се забранува трговија и извоз на мало и лесно оружје, како и воена помош за земјите каде децата се или биле вклучени во вооружен конфликт. Комитетот исто така е загрижен во однос на неодамнешните извештаи за криумчарење на оружје во соседниот регион.

19. Комитетот ја охрабрува државата членка да ги зајакне активностите кои се однесуваат на имплементацијата на Факултативниот протокол, и особено да направи преглед на законодавството за да се обезбеди:

(а) Експлицитна забрана на трговија и извоз на мало и лесно оружје за земјите каде се знае дека децата биле вклучени во вооружен конфликт; и

(б) Дека незаконските активности, вклучително и производство и трговија на мало и лесно оружје, се криминализираат, дека се води евиденција и оружјето се означува, притоа во предвид земајќи го Протоколот за спречување на незаконското производство и трговија со огнено оружје, негови делови и компоненти и муниција, како дополние на Конвенцијата на Обединетите Нации за спречување на транснационалниот организиран криминал.

VII. Последователни активности и дисеминација

20. Комитетот препорачува на државата членка да ги преземе сите соодветни мерки за да се осигура целосно спроведување на дадените препораки, меѓу другото, преку нивно пренесување до Собранието, до Националната комисија за правата на детето, до Министерството за одбрана и до Министерството за образование, и до сите релевантни министерства, национални и локални власти за нивно соодветно разгледување и понатамошно дејствување.

21. Комитетот дава препорака дека завршните забелешки кои се усвоени од страна на Комитетот да бидат ставени на располагање на пошироката јавност и на децата, особено за да се поттикне дебата и свесност за Факултативниот протокол, неговата имплементација и мониторинг.

VIII. Следен извештај

22. Согласно на Член 8, став 2, Комитетот бара од државата членка да вклучи дополнителни информации за имплементацијата на Факултативниот протокол во својот следен периодичен извештај според Конвенцијата на правата на детето, и согласно на член 44 од Конвенцијата.
